

Tàu cơ bắp có nhấn chìm được tàu nhỏ?

TRẦN NGỌC THƠ (*)

Gần đây trên một số tờ báo quốc tế đã liên tục cảnh báo cách mà con tàu lớn phương Bắc rất khoái phô trương cơ bắp (flexing new muscle) hăm he các tàu nhỏ.

Sau khi là thành viên chính thức của WTO, trên tờ báo *Dầu tư Xuân 2007*, tôi mong mỗi kinh tế VN sẽ có những bước đột phá ngoạn mục. Hẳn nhiên đó cũng là ước ao của hàng chục triệu người dân VN chúng ta. Nhưng trong hàm ý sâu xa tôi lại có một nỗi lo. Vì lý do tế nhị nên không biết làm thế nào để chuyển tải những suy nghĩ của mình. Suy nghĩ mãi, tôi thấy dùng hình tượng con tàu để nói về ta và “không phải ta” là thích hợp nhất. Dùng hình tượng con tàu sẽ có nhiều ý để bàn về chuyển hải trình nhiều thử thách cho con tàu VN.

Tàu cơ bắp chỉ hăm he các tàu nhỏ

Với tựa đề “Về lại VN như thế

nào?”, tôi đã trần trở trên tờ *Dầu tư Xuân 2007*: “Khi so sánh với người láng giềng phương Bắc, những con tàu nhỏ như VN phải biết cách tạo ra sự khác biệt... [và rằng] hãy lưu ý đến vị thế của mình, do tàu của ta có quy mô không to bằng các tàu lớn, đặc biệt do đang chạy áp chót nên những nét chấm phá phải được khắc họa bằng những đường nét đặc sắc để bức tranh được hoàn tất nhanh nhất trong thời gian có thể, vì vậy phải tăng tốc”.

Càng về cuối năm 2007, những trần trở này quả đã trở thành trên cả hiện thực, đúng hơn là một thực tế phủ phàng.

Ý tôi muốn nói rằng, các con tàu

lớn khác xa tít ngoài đại dương tất nhiên cũng là đích để chúng ta tăng tốc vượt qua. Song cần phải lưu tâm đặc biệt đến con tàu lớn trong khu vực, với những mối quan hệ đan xen cả hợp tác và “đối tác” rất tế nhị tuy thật gần nhưng cũng không hẳn là “quan hệ truyền thống”. Chạy chậm coi chừng sẽ bị nhấn chìm bởi sóng của tàu lớn. Sóng từ các tàu chuyên chạy bằng cơ bắp thậm chí còn có thể nuốt chửng những con tàu nhỏ nếu như nó không tìm cách bứt lên phía trước.

Sở dĩ phải nói điều này vì thời gian gần đây trên một số tờ báo quốc tế đã liên tục cảnh báo cách mà con tàu lớn phương

(*) Giáo sư, tiến sĩ. Đại học Kinh tế TP.HCM

BẮC rất khoái phô trương cơ bắp (flexing new muscle) hăm he các tàu nhỏ.

Các báo nước ngoài còn công khai chỉ ra hướng đi của tàu cơ bắp này. Tuy nói với các tàu nhỏ là họ sẽ quẹo bên trái, nhưng thường thì bất ngờ họ lại bẻ ngoặt bánh lái sang phải để thực hiện những ý đồ đen tối làm cho đối phương không kịp trở tay.

Ngoài tính cơ bắp, các báo nước ngoài gọi đó là tàu... *Signal left but turn right* (Tín hiệu bên trái nhưng rẽ phải).

Trong thế đan xen của các mối quan hệ địa kinh tế chính trị phức tạp như thế, cuộc cạnh tranh khốc liệt trong chuyển hải trình trên đại dương không chỉ đơn thuần là cuộc chiến kinh tế; đó còn là cuộc chiến trường kỳ giành lấy chân lý, giành lấy di sản vật thể và phi vật thể trên từng tấc đất mà tổ tiên ta đã đổ máu giành lấy từ các chuyến hải trình xa xưa. Thiết nghĩ, địa kinh tế chính trị cần phải được hiểu một cách tự nhiên và mộc mạc như thế. Để thấy, nếu chỉ nhìn vào những thành quả tăng trưởng kinh tế không thôi thì sẽ không thấy hết yếu tố ngoại sinh cản bước chúng ta trên con đường hướng đến tương lai.

Yếu tố ngoại sinh tuy mang tính hệ thống nhưng lại rất khó lường

Chỉ có tăng tốc và chiến thắng trên mặt trận kinh tế mới là cách khả dĩ để bảo vệ an ninh và chủ quyền quốc gia. Những thành tựu trong phát triển kinh tế xã hội năm qua và nhiều năm trước đó nữa, vì vậy, cần phải được duy trì và phát huy ở một tầm cao mới. Một số học giả quốc tế có uy tín nhận định rằng tăng trưởng kinh tế VN tuy có nhiều ấn tượng nhưng hiện vẫn còn dưới mức tiềm năng, vì vậy hãy cố gắng và cố gắng thật nhiều hơn nữa để tăng trưởng ngang bằng thậm chí vượt mức tiềm năng mà mình có.

Nhiều năm qua, con tàu VN đã tăng tốc, và cho dù chưa thực sự mở hết tốc lực thì nó vẫn đủ sức trở thành một ngôi sao sáng của thế giới. Nhưng càng tăng tốc, con tàu VN lại bộc lộ nhiều lỗ hổng (yếu tố nội tại) và trắc trở (yếu tố ngoại sinh).

Đối với yếu tố nội tại, vấn đề phát sinh lớn nhất là tình trạng cơ sở hạ tầng quá tải, nguồn nhân lực có chất lượng cho tăng trưởng còn quá thiếu và lỗi hệ thống vẫn còn chậm được sửa chữa. Điều đáng nói là lạm phát tăng tốc trong một số năm qua đã làm cho thành quả tăng trưởng của chúng ta phần nào mất đi nhiều ý nghĩa.

Nhưng đáng quan ngại hơn cả, những ngày cuối của năm 2007 còn xuất hiện thêm yếu tố ngoại sinh liên quan đến những phán quyết mù mờ từ con tàu cơ bắp. Điều này đã khiến cho tất cả người dân VN cho dù là trong hay ngoài nước đều cảm thấy bị xúc phạm và vô cùng lo ngại. Các con số tăng trưởng đẹp của VN trở nên đầy bất trắc nếu đặt trong bối cảnh các phán quyết mới đây, vì những toan tính đen tối đó chắc chắn sẽ tác động không nhỏ đến các kế hoạch tăng trưởng đầy tham vọng của VN.

Không thể tưởng tượng được rằng các phán xét về quyền chiếm hữu thuộc về những gì thiêng liêng nhất của dân tộc chúng ta, ngõ hầu chỉ tồn tại ở thời hoang dã, thì nay lại được con tàu cơ bắp ý thế áp đặt, ngay vào thời kỳ văn minh nhân loại rực rỡ nhất.

Phải làm gì? Thịnh vượng, độc lập và chủ quyền

Suy cho cùng, một dân tộc muốn chiến thắng trong mọi cuộc chiến thì không gì khác hơn là phải thịnh vượng, độc lập và chủ quyền. Không giàu lên thì khó lòng có được những điều thiêng liêng sau đó. Đây là thách thức nghiệt ngã mà nếu không vượt qua có lẽ ta cần phải đặt dấu hỏi về sự tồn tại của chính mình. Nhưng con số tăng trưởng, các báo cáo đẹp và hữu nghị để làm gì?

Bối cảnh địa-kinh tế-chính trị như thế đòi hỏi các chiến lược phát triển kinh tế xã hội năm 2008 và xa hơn nữa cần được ưu tiên tập trung cho tăng trưởng. Khi nói điều này, chắc một số người sẽ phản đối vì cho rằng nước ta còn nghèo nên lạm phát – cái giá phải trả cho tăng trưởng – có tác động rất lớn đến tầng lớp người có thu nhập thấp, vì vậy trên một số diễn đàn gần đây có người cho là ta

chỉ tăng trưởng từ từ thôi cũng được? Nếu suy nghĩ như thế, ta cần nhớ lại một phép tính từ một vị trưởng đại diện của IMF tại VN cách đây không lâu, cho dù có hơi khiên cưỡng: Với tốc độ tăng trưởng như hiện nay phải mất 197 năm nữa VN mới đuổi kịp Singapore của hiện tại (chứ không phải của Singapore của 197 năm sau). Tụt hậu trong kinh tế còn kéo theo hệ lụy là mất dần dần và không loại trừ mất tất cả.

Nói ra điều này để thấy rằng chúng ta còn phải cố gắng thật nhiều để cải thiện chất lượng tăng trưởng. Bởi nếu không chú ý đến chất lượng tăng trưởng, sự phân hóa giàu nghèo chính là lực cản lớn nhất trong việc huy động sức mạnh đoàn kết của toàn dân tộc trong cuộc chiến giành lấy chủ quyền, độc lập và thịnh vượng.

Những việc làm thiết thực nhất trong năm 2008 để cải thiện chất lượng tăng trưởng cần đặt trọng tâm vào:

- Xem lại chủ trương bơm tiền ào ạt để hình thành các tập đoàn kinh tế và xu hướng các tập đoàn bành trướng sang cả lĩnh vực đầu tư chứng khoán và ngân hàng mà xao lãng nhiệm vụ chính là tạo ra của cải vật chất cho xã hội để tích lũy và tạo ra những quả đấm mạnh khi cần để chống lại những nguy cơ tiềm ẩn từ yếu tố ngoại-sinh. Cái cách mà các tập đoàn kinh tế đang bành trướng sang những lĩnh vực không phải sở trường của mình rõ ràng không thể làm cho chất lượng tăng trưởng tốt hơn, nếu không muốn nói là sẽ ngày càng thụt lùi. Xu hướng mà các tập đoàn kinh tế quốc doanh đang lạm dụng chính là cách thức tăng trưởng không có tương lai, một chỉ báo của yếu tố chất lượng trong khi đo lường tốc độ tăng trưởng kinh tế.

Ngoài ra để đảm bảo tính công bằng, yếu tố quan trọng của chất lượng tăng trưởng, Chính phủ phải lưu tâm tới:

- Chống tham nhũng thực chất và quyết liệt hơn.
- Tăng tốc cải cách hành chính để giảm bớt thất thoát và chi tiêu lãng phí.

(Xem tiếp trang 15)

thông tin trong giao dịch trực tuyến, đảm bảo sự kết nối đồng bộ, tương thích với Sở giao dịch chứng khoán và Trung tâm lưu ký chứng khoán

- Tăng cường công tác kiểm tra giám sát và thanh tra hoạt động TTCK, giám sát các giao dịch trên thị trường khi có thay đổi bất thường, hạn chế khả năng làm giá của các nhà đầu cơ gây lũng đoạn thị trường, có biện pháp xử lý về hành chính mạnh để bảo vệ quyền lợi cho các nhà đầu tư như Trung Quốc, duy trì TTCK hiệu quả, nâng cao hình ảnh TTCKVN trong khu vực và thế giới.

- Luật đầu tư và Luật chứng khoán đã được ban hành, sự tham gia của nhà ĐTNN đã tăng mạnh cho thấy nhà ĐTNN từ Nhật, Hàn Quốc, Trung Quốc, Nga, Hồng Kông,

Singapore... đã đánh giá tốt về TTCKVN. Vì vậy, Bộ tài chính, UBCKNN cần tạo điều kiện khuyến khích các nhà ĐTNN đầu tư vào VN trên TTCK. Một vấn đề khó khăn cho các nhà ĐTNN hiện nay đối với các cổ phiếu tốt là hết "room" nên ảnh hưởng đến giá trị thực của các cổ phiếu này. Do vậy, Chính phủ cần phải mở "room" cho các nhà ĐTNN hơn mức "49%" nhưng hiện nay đối với những ngành nghề không cần sự tham gia của Nhà nước theo yêu cầu hội nhập.

- Đẩy mạnh tăng cường hợp tác quốc tế trong lĩnh vực chứng khoán, đưa ngành chứng khoán VN phát triển như các nước, hợp tác để nhận sự hỗ trợ về kỹ thuật của các tổ chức quốc tế trong lĩnh vực chứng khoán,

áp dụng công nghệ hiện đại cho TTCKVN

Với mục tiêu, định hướng phát triển và lộ trình thích hợp, cùng với các giải pháp đồng bộ hy vọng rằng TTCKVN sẽ có bước phát triển vững chắc trong tương lai, có thể sánh ngang với các TTCK trong khu vực và thế giới, góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế VN phát triển mạnh khi hội nhập kinh tế quốc tế ■

Tài liệu tham khảo:

- Tạp chí Chứng khoán VN năm số 1, 2..., 11 2007
- Tạp chí Đầu tư chứng khoán năm 2007
- Các website như:
[Http://www.ssc.gov.vn](http://www.ssc.gov.vn); [Http://www.vse.org.vn](http://www.vse.org.vn);
[Http://sbs.com.vn](http://sbs.com.vn); [Http://ssi.com.vn](http://ssi.com.vn);
[Http://hastc.org.vn](http://hastc.org.vn); [Http://tuoitre.com.vn](http://tuoitre.com.vn);
[Http://vietnamnet.com.vn](http://vietnamnet.com.vn); [Http://mof.gov.vn](http://mof.gov.vn)
[Http://hsc.com.vn](http://hsc.com.vn); [Http://vir.com.vn](http://vir.com.vn)

(Tiếp theo trang 4)

Tàu cơ bắp có ...

- Cần phải chú ý nhiều hơn nữa đến chính sách hỗ trợ người nghèo, giải quyết tốt vấn đề môi trường và kiểm soát lạm phát một cách có hiệu quả.

Những giải pháp như trên chẳng những góp phần cải thiện chất lượng tăng trưởng mà còn chính nhờ đó làm cho tốc độ tăng trưởng thêm nhanh lên. Như vậy mối quan hệ giữa số lượng và chất lượng tăng trưởng không phải là nghịch biến như một số lập luận. Chất lượng tăng trưởng tuy vẫn được coi trọng nhưng không phải vì thế mà níu kéo đoàn tàu đang tăng tốc lao về phía trước.

Bối cảnh mới cho phép dừng từ "mất", thậm chí mất đến những thứ thiêng liêng nhất, thay cho khái niệm tụt hậu mà chúng ta hay dùng lâu nay, để nói rõ hơn về thế bị o ép và mất cân bằng diễn ra trong các mối quan hệ địa kinh tế chính trị phức tạp hiện thời nếu như ta không ưu tiên cho mục tiêu tăng trưởng.

Đến những cái cụ thể cần phải làm ngay và làm thật nhanh

Trong bối cảnh mà các phán xét luôn thuộc về kẻ mạnh, thì đây chính là lúc tốt nhất cổ xúy cho khẩu hiệu "người

VN xài hàng VN". Ta sẽ giật mình nếu chỉ tính một trường hợp điển hình trong quan hệ mậu dịch với Trung Quốc: Nhập siêu của VN đã lên đến mức kỷ lục với tỷ lệ nhập của VN là 3 trong khi chỉ xuất 1 sang Trung Quốc (Nguồn: "Thương trường là chiến trường" của tác giả Danh Đức trên báo Tuổi Trẻ cuối tuần ngày 23.12.2007). Sẽ còn giật mình hơn nữa nếu chú ý đến "chất lượng" nhập của các con số.

Điều đau lòng là thế mất cân bằng này lại được chính người ngoài cuộc, là những chuyên gia Trung Quốc, khẳng định ("Khó tránh nhập siêu từ Trung Quốc"- báo SGGT ngày 3.1.2008).

Nếu Nhà nước cho đến từng người dân và các doanh nghiệp đều có đồng thuận trong ý thức lẫn chính sách và hành động "Ta về ta tắm ao Ta" thì những nguy cơ tiềm ẩn từ việc mất cân bằng như thế chắc chắn sẽ đảo ngược.

Còn tỷ như nếu cứ để các tập đoàn kinh tế của ta chỉ biết mái mẽ chơi chứng khoán và tập tễnh làm ngân hàng thì biết đến bao giờ?

Lời kết: Đây chính là cơ hội để tập hợp sự hậu thuẫn của toàn dân tộc

Trong thế bị tàu cơ bắp của khu vực cản đường thì đâm ra lại có cái hay. Lịch sử ngàn năm cho thấy, những lúc mà

quốc gia lâm nguy thì cũng chính là lúc mà toàn dân tộc đều gạt bỏ sang bên cách biệt từ nỗi đau chia cắt của lịch sử để lại, để tất cả đồng lòng hướng về Tổ quốc. Đây là cơ may mà nếu không tận dụng được, nghĩa là ta đã bỏ lỡ cơ hội hiếm hoi để tập hợp toàn dân dưới lá cờ của sức mạnh đại đoàn kết.

Không có bất cứ thế lực nào cho dù là mạnh đến mấy lại có thể khuất phục được một dân tộc, nếu như chính quyền nhận được sự hậu thuẫn của toàn thể nhân dân.

Tàu cơ bắp thật đấy nhưng dút khoát không thể nhấn chìm được tàu NHỎ nhưng không nhỏ. Dân tộc ta thì quá tin tưởng vào điều này.

Những ai ngoài cuộc nếu chưa hiểu hay cố tình không hiểu thì hãy nhớ lấy, đó chính là chân lý đã được khẳng định từ hàng ngàn năm nay! ■

Tài liệu tham khảo

1. Viet Nam' Economy Thrives, But Faces Difficulties (www.chinaview.cn)
2. China Flexes Its Muscle (*The Wall Street Journal* January 2, 2008)
3. China' Asymmetrical Strategy (*Weekly Standard* 27.12.2007)
4. China Puts Muscle To Policy (*The Japan Times* December 26, 2007)
5. China Flexes Its New Muscle (*International Herald Tribune* 20.12.07)
6. Về lại Việt Nam như thế nào (Trần Ngọc Thơ - Báo Đầu Tư Xuân 2007)